

ЯК МИ ТВОРИМО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИЙ АКМЕОЛОГІЧНИЙ ПРОСТІР ЛІЦЕЮ

У статті розкриваються результати реалізації експериментального дослідження „Здорова дитина – успішна родина – стабільна країна” в Українському гуманітарному ліцеї Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Ключові слова: здоров'язбережувальний акме-простір, здоров'язбережувальні технології, здоров'язбережувальні компетенції.

**Ірина
ГОЛОВАЙ**

Завідувач лабораторією українознавства Українського гуманітарного ліцею Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Здоров'я дітей – одне з основних джерел щастя, радості й повноцінного життя батьків, учителів, суспільства в цілому.

Виклики сьогодення спонукають до розбудови такої школи, яка б сприяла формуванню в учнів здоров'язбережувальної компетентності, спонукала до ціннісного ставлення педагогів та учнів до власного здоров'я, сприяла вихованню його культури [2,71].

Український гуманітарний ліцей Київського національного університету імені Тараса Шевченка – акмеологічний навчальний заклад, метою виховання якого є цілісний розвиток національно свідомого, здорового, високоосвіченого, життєвокомпетентного громадянина, здатного до саморозвитку та самовдосконалення.

Розвиток цілісної, духовно зрілої, щасливої особистості передбачає високий рівень сформованості здоров'язбережувальної компетентності як інтегративної складової життєвої компетентності особистості, яка пов'язана з готовністю учня вести здоровий спосіб життя, ставитися до власного здоров'я як до найбільшої цінності, оволодінням компетенціями, що сприяють розвитку фізичного/соматичного, психічного/психологічного, соціального, інтелектуального, духовного здоров'я.

Із метою творення ліцею як здоров'язбережувального навчального закладу, який виховує соціально, психологічно, духовно зрілу особистість ліцеїста, із 2010 року реалізується експериментальна програма „Здорова дитина – успішна родина – стабільна країна” (наказ Головного управління освіти Київської міської державної адміністрації № 220 від 23.12. 2010 р.).

На діагностико-організаційному етапі (2010 – 2012 рр.) реалізації експерименту проводилося дослідження

**Антоніна
ПОНОМАРЕНКО**

Заступник директора з виховної роботи Українського гуманітарного ліцею Київського національного університету імені Тараса Шевченка

діяльності та функціонування „Шкіл сприяння здоров'я” міста Києва, впроваджувалася власна концепція та програма функціонування „Школи сприяння здоров'я” на базі ліцею.

Поставлена мета спонукає педагогічний колектив до реалізації таких завдань:

- формування в учнів позитивної мотивації щодо здорового способу життя;
- збільшення рухового режиму учнів ліцею за рахунок уроків фізичної культури, спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи в навчальний час;
- використання акмеолого-валеологічних підходів у викладанні навчальних дисциплін;
- упровадження здоров'я-збережувальних, здоров'я-формуєчих технологій у навчально-виховний процес із метою виховання здорової української нації;
- збереження фізичного (соматичного, фізіологічного), психічного (психологічного), інтелектуального, соціального, духовного здоров'я ліцеїстів в акмеологічному просторі ліцею;
- розвиток в учнів здоров'я-збережувальних компетенцій.

Програмою II (діагностико-моделюючого) етапу експериментального дослідження передбачалися:

1. Розробка концепції та моделі функціонування ліцею як здоров'язбережувального навчального закладу.
2. Вивчення наукових досліджень і впровадження в навчально-виховний процес здоров'язбережувальних, оздоровчих технологій, технологій навчання здоров'я.
3. Організація та проведення науково-практичних семінарів, конференцій із питань упровадження здоров'язбережувальних технологій.
4. Активне залучення батьківської громади до проведення виховних

Для України головною проблемою, яка пов'язана з майбутнім держави, є збереження та зміцнення здоров'я дітей, оскільки за даними Міністерства охорони здоров'я України, сьогодні 90% учнів мають відхилення у здоров'ї, понад 50% – незадовільну фізичну підготовку. За останні 5 років захворюваність дітей 7–14 років збільшилася майже на 35%. Спостерігається зменшення кількості здорових школярів із 33% (у 1-му класі) до 6–9% (серед старшокласників). Розумове й емоційне навантаження, швидка втомлюваність, мала рухливість, низька працездатність, зниження гостроти зору, комп'ютерна залежність, негативний вплив соціуму (алкоголізм, наркоманія, ВІЛ-інфекція) – ось коло проблем, із якими зустрічається сучасний учень і педагог.

Акмеологічний здоров'язбережувальний освітній простір – це високодуховний, високоінтелектуальний, високотехнологічний, високопатріотичний простір, який забезпечує:

- належні умови для зміцнення здоров'я учнів та їхнього гармонійного розвитку;
- організацію навчально-виховного процесу з урахуванням його психологічного та фізіологічного впливу на організм учня;
- постійний супровід навчально-виховного процесу психологічною службою ліцею;
- контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних норм організації навчально-виховного процесу, нормування навчального навантаження, профілактика стомлюваності учнів;
- становлення самостійної особистості, яка вміє приймати рішення і нести за них відповідальність, володіє критичним мисленням;
- виховання культури життєвого самовизначення, соціально активного ставлення до життя;
- формування ставлення до власного здоров'я як найбільшої цінності.

Структурними компонентами здоров'язбережувального акмепростору ліцею стали:

- психологічна служба ліцею;
- центр „Здоров'я”;
- спортивно-оздоровчий комплекс;
- мистецький центр;
- кафетерій ліцею;
- кафедра національного виховання;
- предметні кафедри та науково-методичні лабораторії;
- бібліотечно-інформаційний центр.

акцій щодо профілактики інфекційних захворювань, пропаганди здорового способу життя.

5. Дослідження та діагностика фізичного/соматичного та психоемоційного стану здоров'я педагогів і ліцеїстів.
6. Організація та проведення тренінгів психоемоційної релаксації.
7. Вивчення та дослідження ліцейних факторів впливу на стан здоров'я ліцеїстів.
8. Моніторинг рівня сформованості здоров'язбережувальної компетентності ліцеїстів.

Вагомими результатами реалізації II етапу експерименту „Здорова дитина – успішна родина – стабільна країна” у 2012-2013 навчальному році можна вважати:

По-перше, розробку власної моделі ліцею як акмеологічного, здоров'язбережувального навчального закладу.

По-друге, відповідно до розробленої концепції, створення педагогами, батьками та ліцеїстами позитивного акмеологічного здоров'язбережувального освітнього простору.

По-третє, із метою вивчення й апробації учителями ліцею у навчально-виховному процесі здоров'язбережувальних освітніх технологій упродовж I семестру 2012 – 2013 навчального року організовано проведення проблемних, науково-практичних семінарів, семінарів-тренінгів:

- „Школа здоров'я: концепція та основні аспекти діяльності” (19.09.2012 р.);
- „Здоров'язбереження в контексті змісту навчальних дисциплін” (15.10.2012 р.);
- „Здоров'язбережувальні технології на уроках фізкультури. Психологічна релаксація” (05.11.2012 р.);
- „Психологічна взаємодія. Саморегуляція в діяльності педагога” за участю О.В. Корнієнка,

кандидата психологічних наук, доцента кафедри психодіагностики та клінічної психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Педагоги ліцею на семінарах ознайомилися з науковими підходами щодо **класифікації здоров'язбережувальних технологій**, серед яких виділяють:

- **оздоровчі** – технології, спрямовані на вирішення завдань зміцнення фізичного здоров'я учнів, підвищення потенціалу (ресурсів) здоров'я: фізична підготовка, фізіотерапія, ароматерапія, загартування, гімнастика, масаж, фітотерапія, музична терапія;
- **технології навчання здоров'ю** – валеологічна освіта – гігієнічне навчання, формування життєвих навичок (керування емоціями, вирішення конфліктів тощо), профілактика травматизму та зловживання психоактивними речовинами, статеве виховання;
- **технології виховання культури здоров'я** спрямовані на виховання в учнів особистісних якостей, які сприяють збереженню та зміцненню здоров'я, формуванню уявлень про здоров'я як цінність, посилення мотивації на ведення здорового способу життя, підвищення відповідальності за особисте здоров'я, здоров'я родини, нації [3,7].

По-четверте, зміцненню та збереженню фізичного/соматичного здоров'я педагогів та ліцеїстів позитивно впливає ліцейний Центр „Здоров'я”, до складу якого входить медичний кабінет; кабінет психоемоційної релаксації та фізіотерапії; спортивний комплекс.

Центр „Здоров'я” (лікар – Л.Г. Кузюк, кандидат медичних наук, медсестра – О.В. Дробна) здійснює:

- 1) моніторинг стану здоров'я ліцеїстів I – III курсів;
- 2) проведення фізіотерапевтичних оздоровчих процедур:

3) організацію профілактично-оздоровчих акцій;

4) проведення санітарно-протиепідемічних акцій (контроль за санітарно-гігієнічним режимом у ліцеї, планування вакцинації та її проведення згідно з календарем щеплень у медичному закладі (за згодою батьків);

5) контроль за дотриманням питного режиму в ліцеї – споживання педагогами та ліцеїстами високоякісної (фторованої та йодованої) води з кулерів;

6) контроль за діяльністю *Кафетерію ліцею*, який забезпечує здорове, якісне харчування педагогів та учнів ліцею;

7) щоденну індивідуальну медичну допомогу вчителям та ліцеїстам.

Дані про стан здоров'я учнів спонукають медичних працівників Центру „Здоров'я” до впровадження та реалізації оздоровчих технологій і проведення цілого комплексу профілактичних процедур у кабінеті фізіотерапії ліцею, що оснащений відповідною апаратурою. На базі ліцею для педагогів та учнів проводяться:

1. Інгаляції, кварцування (інгаляційний апарат „Nebutur – 310”, апарат УФО для лікування верхніх дихальних шляхів).

2. Ароматерапія (аромолампа двоканальна для проведення сеансів ароматерапії, за допомогою якої проводиться лікування та профілактика застудних інфекцій).

4. Профілактика гострих та хронічних захворювань дихальних шляхів (галогенератор солі Na Cl).

5. Двічі на рік ліцеїсти

споживають кисневу пінку, яку використовують із метою профілактики та лікування захворювань дихальних шляхів, серцево-судинних, неврологічних захворювань, підвищення імунітету, та фіточаї – вітамінні, заспокійливі, протизастудні.

Важливою ланкою діяльності

Турбота про здоров'я – це найважливіша справа вихователя. Від життєрадісності, бадьорості дітей залежить їхнє духовне життя, світосприйняття, розумовий розвиток, міцність знань, віра у свої сили...

В.О. Сухомлинський

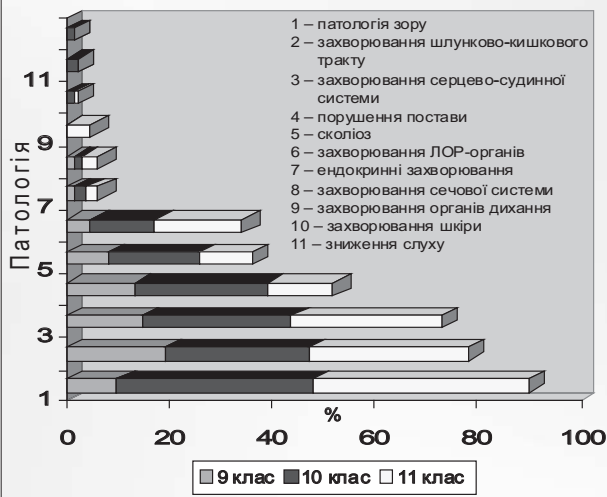
АНАЛІЗ СТАНУ ЗДОРОВ'Я УЧНІВ,

проведений на підставі результатів медичних оглядів і даних медичних карток, свідчить про те, що I групу здоров'я мають 38% учнів (практично здорові – 117 чоловік), II групу – 49% (149 чоловік, це та частина учнів, які мають патологічні зміни здоров'я, що піддаються корекції), III групу – 12,5% (38 чоловік, учні, які мають хронічні захворювання), з IV та V групами здоров'я в цьому навчальному році дітей немає.

Диспансерна група нараховує 190 дітей – 62,5% загальної кількості учнів ліцею. У структурі захворювань переважають:

- хвороби шлунково-кишкової системи – 20,2%;
- дефекти зору – 23,3% (90 патологій);
- порушення постави – 22,8% (52 патології);
- лорпатології – 8,8% (34 патології).

Структура захворюваності серед ліцеїстів УГЛ (2012/2013 навч. рік):

Лицейна футбольна команда

У тренажерному залі ліцею

Активна розминка на уроці фізкультури

Медичного центру ліцею є спостереження за диспансерною групою учнів. Необхідність підтримання хронічних хвороб у стані ремісії вимагає систематичного контролю, відповідних лабораторних досліджень, дообстежень і консультацій спеціалістів.

Учні 9-11 класів отримують відповідно до висновків лікарсько-контрольних комісій безкоштовне дієтичне харчування.

Протягом 2012 року санітарно-просвітницька робота Медичного центру проводилася на годинах спілкування в навчальних групах за темами: „Профілактика грипу, ГРВІ”, „Профілактика кору”, „Профілактика вітряної віспи”, „Профілактика вірусного гепатиту”, „Профілактика паразитарних захворювань”, „Профілактика туберкульозу” та інші.

Спортивно-оздоровчий комплекс сприяє активізації рухової діяльності учителів та учнів ліцею:

- систематично працюють спортивні секції ліцею („Атлетична гімнастика”, „Настільний теніс”, „Стретчинг”);
- проводяться заняття з лікувальної гімнастики з використанням дошки Євмінова, механомасажера;
- організуються спортивні змагання з шахів, настільного тенісу, футболу, волейболу.

По-н'яте, дієвою та важливою ланкою у збереженні психологічного здоров'я педагогів та ліцеїстів є **Психологічна служба ліцею**, до складу якої входять –

завідувач лабораторії психолого-педагогічних досліджень В.М. Корх та практичний психолог О.В. Бондар. Психологічна служба спрямовує свою діяльність на розвиток у педагогів та ліцеїстів компетенцій, які сприяють зміцненню психологічного здоров'я: уміння правильно виражати свої почуття, справлятися з тривогою, переживати невдачі; уміння та навички самоконтролю; оволодіння прийомами релаксації; орієнтація на процес самовдосконалення та творчого розвитку, уміння досягати „акме”, а тому здійснює:

- психологічний супровід процесу адаптації ліцеїстів I курсу;
- проведення тренінгів зі стрес-менеджменту й емоційного розвантаження для учнів та вчителів ліцею;
- забезпечення консультативної, релактивної, корекційної індивідуальної роботи з педагогами, ліцеїстами та їх батьками;
- організацію та проведення розвивальних занять, тренінгів для учнів I та II курсів (щосуботи);
- моніторинг психоемоційного стану педагогів та ліцеїстів.

Психічно здорова людина – це щаслива людина, яка живе в гармонії з собою та зі світом, не відчуває внутрішніх розладів тощо.

Значний внесок у розробку гуманістичної концепції психічно здорової особистості зробили Г. Олпорт, В. Франкл, А. Маслоу, К. Роджерс та інші. З їхніх досліджень можна визначити такі *основні риси психічно здорової особистості*:

- вона вільно ставить перед собою цілі й вірить у свої можливості досягнення життєвих планів;
- такі цілі, як правило, реальні, оскільки людина здатна об'єктивно оцінити свої можливості та здібності;
- діяльність людини не детермінується лише зовнішніми силами: людина бере на себе відповідальність за свої вчинки;

- таким особистостям властиві творчі здібності в певній галузі;
- їм притаманні повага до себе та інших, демократичність у взаєминах з іншими, відмова від лицемірства і маніпулювання як засобу впливу [1,9].

Діяльність Психологічної служби ліцею реалізовується за такими *напрямами*:

- психодіагностична робота;
- консультативна робота;
- корекційно-відновлювальна та розвивальна робота;
- науково-методична робота;
- організаційно-методична робота.

Зважаючи на те, що для підліткового та молодшого юнацького віку природною потребою є процес самопізнання, розвитку самооцінки, соціалізації, розкриття своїх потенційних можливостей, був використаний комплекс психодіагностичних методик, які охоплювали інтелектуальну, емоційно-вольову, комунікативну сфери особистості, статус учнів у навчальних групах: методика дослідження самооцінки Дембо-Рубінштейна, методика діагностики рівня соціалізованості М.І. Рожкова, методика комплексного 16-факторного дослідження особистості Р. Кеттелла, визначення соціометричного статусу в діловій та міжособистісній сферах стосунків у навчальних групах за допомогою методу соціометричного вимірювання Дж. Морено.

За результатами психологічних досліджень із ліцеїстами проводилися групові бесіди й індивідуальні консультації. Також проводилися міні-практикуми, метою яких було емоційне розвантаження учнів, сприяння позитивному мікроклімату в учнівських колективах, індивідуальній адаптації.

Проводилися індивідуальні консультації учнів з питань навчання, емоційного стану та особистого життя. Також по допомогу зверталися батьки ліцеїстів із питань мотивації навчання дітей, їх емоційного стану та міжособистісних стосунків у

РОЗВИВАЛЬНІ ТРЕНІНГОВІ ЗАНЯТТЯ З ЛІЦЕЙСТАМИ

1. „Самопізнання – шлях до саморозвитку”

Мета: ознайомлення з правилами тренінгової взаємодії, психодіагностика рівня самооцінки й адаптованості учнів до умов ліцею; проведення інтерактивних ігор, спрямованих на розвиток навичок міжособистісної взаємодії. **Психокорекційні вправи:** складання списку своїх позитивних та негативних рис; проєктивний малюнок „Я такий, як є” і „Я такий, яким хочу бути”, обговорення малюнків у колі учасників тренінгу, вираження думок і почуттів, які виникають, коли учасники бачать малюнки інших (техніка зворотного зв'язку).

2. „Соціально-психологічна адаптація учнів до умов навчання”

Мета: проведення бесіди та психодіагностичного дослідження з метою з'ясування особливостей міжособистісних стосунків у навчальних групах (соціометрія), визначення індивідуального соціометричного статусу кожного учня в навчальній та міжособистісній сферах взаємодії; проведення розвивальних психокорекційних вправ, спрямованих на оптимізацію міжособистісної взаємодії та розвиток психічних механізмів соціального пізнання (емпатії, ідентифікації, соціальної рефлексії).

Проективна методика: малюнок „Я у групі” учасники малюють разом на одному ватмані фарбами. Виходить колективна робота – малюнок групи, де кожен відобразив свою індивідуальність та почуття у групі. За розмірами та місцем розташування малюнків можна оцінити статуси та почуття учасників у просторі своєї групи: великі чи малі малюнки, символізм малюнків, де на ватмані розташовані. Учасники повинні пояснити, що вони намалювали та що це означає. У процесі створення колективних малюнків можуть виникати ситуації порушення особистих меж, коли хтось заходить на межі малюнка іншого учасника. Це є конфліктна ситуація і психолог тут пояснює стилі поведінки кожного учасника цієї ситуації і способи розв'язання конфлікту.

Творимо власний естетичний акмеологічний простір ліцею. Відкриття експозиції Лю Задорожньої в Картинній галереї ліцею.

сім'ї. Психологічна сутність консультування полягала в тому, щоб допомогти ліцеїстам та їхнім батькам актуалізувати внутрішні ресурси для вирішення проблем, таким чином, через накопичування досвіду вирішення проблемних ситуацій формувати конструктивне ставлення до будь-яких життєвих обставин у майбутньому.

Протягом I семестру 2012-2013 навчального року психологічною службою ліцею проводилися розвивальні тренінгові заняття з ліцеїстами I курсу, що охоплювали розвиток адаптивних навичок ліцеїстів нового набору, розвиток їх комунікативної компетенції, навичок командної взаємодії, самопізнання та саморефлексії, адекватності сприйняття емоцій та почуттів партнерів зі взаємодії та ефективного самовираження з метою розвитку соціального й емоційного інтелекту, профілактики психосоціального здоров'я.

По-шосте, важливим чинником у зміцненні здоров'я учнів ліцею є взаємодія кураторів і ліцеїстів у межах виховних моделей груп.

Проектування виховної роботи кураторів відбувається з урахуванням індивідуальних та вікових особливостей учнів. Куратори на годинах спілкування приділяють достатню увагу бесідам та дискусіям, спрямованим на розвиток здоров'язбережувальних компетенцій учнів („Нескінченна епідемія людства: тютюн, алкоголь, наркотики”; „Обираємо

здорове майбутнє (до Дня боротьби зі СНІДом)”, „Сходинки фізичного здоров'я”, „Рациональне харчування як основа здорового способу життя”, „Зроби свій вибір на користь здоров'я”). У процес виховання культури здоров'я учнів активно залучаються також батьки-медики, дівою є батьківська „Академія здоров'я”. Зокрема протягом I семестру 2012-2013 н.р. педагогами-кураторами було проведено години спілкування-зустрічі з батьками ліцеїстів: лікарем-офтальмологом на тему: „Як зберегти зір”; лікарем-педіатром на тему: „Харчування в моєму житті”; кандидатом медичних наук на тему: „Здоровий спосіб життя”; лікарем-травматологом: „Як убезпечити себе від травм”.

Так, у 32-й (11 клас) історико-філософській групі відбулася виховна година на тему: „Культура здорового харчування” за участю відомого журналіста та ведучого телевізійної програми „Знак якості” Костянтина Грубича.

По-сьоме, за ініціативи директора ліцею, кандидата педагогічних наук, народного вчителя України Г.С. Сазоненко налагоджено співпрацю з науковими установами:

- із метою проведення діагностики та комплексного обстеження стану здоров'я ліцеїстів та розробки системи його підтримки укладено угоду про спільну організаційно-методичну роботу між відділенням медичних проблем здорової дитини та преморбідних станів ДУ „Інституту педіатрії, акушерства і гінекології НАМН України” та Українським гуманітарним ліцеєм Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
- із метою створення ліцею як закладу нового типу „Навчального закладу – екодому здоров'я й інтелекту” та впровадження методичних рекомендацій із екологічної безпеки здоров'я дітей укладено угоду про співпрацю ліцею з Українським інститутом еко-

Пропонуємо

ФРАГМЕНТ ВИХОВНОЇ ГОДИНИ

Тема: „Культура здорового харчування”

Епіграф уроку:

„Людина народжується здоровою, усі хвороби приходять з їжею.”

Гіппократ

Мета: провести дискусію на дану тему, акцентуючи увагу на зв'язку між здоров'ям і харчуванням; розширювати знання учнів про ГМО, харчові добавки; розвивати і зміцнювати в учнів естетичний смак, повагу до традицій і звичаїв української кухні; розкрити роль здорового харчування для збереження здоров'я людини; розвинути прагнення берегти своє здоров'я як найдорожчий скарб, вести здоровий спосіб життя; виховувати культуру харчування.

Технології: моделююча, інформаційна.

Форма проведення: круглий стіл.

Обладнання: презентація, відеофільм.

Структура уроку:

1. Актуалізація знань. Мотивація обраної теми спілкування.
2. Творчі презентації груп учнів: істориків, медиків, екологів.
3. Демонстрація небезпечних продуктів харчування ведучим програми „Знак якості” Костянтином Грубичем.
4. Узагальнення та підведення підсумків виховної години.

Відгуки учнів про виховну годину:

К. Ятель: *„Дуже сподобався формат уроку, адже кожен із учасників підготував цікаву інформацію до круглого столу”.*

В. Юдіна: *„Розповідь Костянтина Володимировича була неформальною і цікавою. Він використовував актуальні матеріали з сучасних періодичних видань, дав цінні рекомендації стосовно вживання продуктів здорового харчування”.*

Л. Оспішева: *„Це був цікавий і веселий урок. Ми отримали цінну інформацію і зустрілися з відомою людиною. Я б хотіла ще не один такий урок”.*

логії людини в умовах навчального закладу. Відповідно до угоди Український інститут екології людини сприятиме проведенню моніторингу здоров'я дітей у ліцеї та забезпечуватиме контроль якості питної води.

Зважаючи на те, що учень значну частину свого часу живе в ліцеї, саме

З радістю працюємо на суботнику

Ирина Головай, Антонина Пономаренко
Как мы создаем здоровьесохраняющее акмеологическое пространство лицея

В статье раскрываются основные результаты реализации экспериментального исследования „Здоровый ребёнок – успешная семья – стабильная страна” в Украинском гуманитарном лицее Киевского национального университета имени Тараса Шевченко.

Ключевые слова: здоровьесохраняющее акмеологическое пространство, здоровьесохраняющие технологии, здоровьесохраняющие компетенции.

Iryna Holovai, Antonina Ponomarenko
How we create health-promoting acmeology space of the lyceum

The article describes the results of the experimental research “Healthy child – successful family – stable country” implemented in the Ukrainian Humanitarian Lyceum of the Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Key Words: health-promoting acmeology space, health-promoting technologies, health-promoting competences.

ліцей покликаний забезпечити належні умови та збереження здоров'я дитини, створити здоровий мікроклімат для виховання здорової особистості.

Прогноз і перспективи щодо подальшої реалізації експерименту „Здорова дитина – успішна родина – стабільна країна”:

1. Забезпечення подальшого упровадження в освітньо-виховний процес здоров'язбережувальних технологій.
2. Проведення показових уроків учителями-предметниками з використанням здоров'язбережувальних технологій.
3. Розробка та проведення дослідження „Рівень сформованості здоров'язбережувальної компетентності ліцеїстів”.
4. Подальше відстеження рівня фізичного (соматичного, фізіологічного), психічного/психологічного, інтелектуального, соціального, духовного здоров'я ліцеїстів в акмеологічному просторі лицею.
5. Забезпечення активної участі батьків у вихованні культури здоров'я ліцеїстів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ І ПОСИЛАНЬ

1. Главник О.П. Як допомогти дітям і молоді у збереженні психічного здоров'я. – К.: Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. – 116 с.
2. Калішня К. Розвиток в учнів компетенцій здорового способу життя // Теорія і практика розвитку ключових компетенцій учнів 12-річної школи: Матеріали Всеукраїнської науково-пошукової конференції, яка відбулася у гімназії № 178 м. Києва 27 березня 2008 року/ За заг. ред. І.Г. Єрмакова. – Частина III. – К. – Запоріжжя: Хортицький навчально-реабілітаційний багатопрофільний центр, 2008. – С. 71 – 77.
3. Кійло О. Концепція зміцнення в учнів навичок здорового способу життя через упровадження здоров'язбережувальних технологій //Завуч. – № 18 (456). – червень 2011. – С.15 – 18.